

Onderwerp Vaststelling Nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021	
Nummer	2021/86978
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	4. Duurzame stedelijke ontwikkeling
Afdeling	PG
Auteur	Boele, A.C.
Telefoonnummer	023-5113060
Email	a.boele@haarlem.nl
Kernboodschap	De raad stelt de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 vast. Sinds de invoering van de GREX wet in 2008 zijn gemeenten wettelijk verplicht om kosten van bovenwijkse netwerkvoorzieningen te verhalen op marktpartijen. Dit is bedoeld om marktpartijen financieel evenredig te laten bijdragen aan (infrastructurele) netwerkvoorzieningen die nodig zijn. De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 levert zowel een rekenmethodiek voor de vaststelling van de bijdrage alsmede een overzicht van netwerkvoorzieningen waarvoor die bijdrage ingezet kan worden.
Behandelveorstel voor commissie	De commissie Ontwikkeling wordt verzocht advies te geven aan de raad over de wijze van agenderen van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Informatienota 2019-891587 : ontwikkelen instrument kostenverhaal voor bovenwijkse netwerkvoorzieningen bij gebiedsontwikkeling.
Besluit College d.d. 9 maart 2021	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,

Besluit Raad d.d. .... (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 vast te stellen 2. Een reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen in te stellen de griffier, de voorzitter,
--	--

1. Inleiding

Kernboodschap

Haarlem heeft de ambitie 10.000 woningen toegevoegd te hebben in 2025. De kernboodschap meet betrekking tot deze groei van de stad is de volgende.

‘Haarlem is een eeuwenoude, mooie stad waar mensen graag wonen en leven. Dat zorgt voor grote druk op de woningmarkt. Daarom hebben we de ambitie om tot en met 2025 10.000 woningen toe te voegen. Deze zijn nodig om wachttijden voor sociale woningen te verkorten, doorstroom te vergemakkelijken en iedereen meer kans te geven een woning te vinden. We zorgen ervoor dat voorzieningen, zoals winkels, scholen en groen meegroeien met het aantal inwoners en dat we scherp toezien op de bereikbaarheid van de stad. Ook willen we meer werkgelegenheid in Haarlem mogelijk maken. De groei is een kans om de stad te verbeteren en duurzamer te maken. De lasten proberen we zo eerlijk mogelijk te verdelen over de stad. En hoe de stad eruit gaat zien bepalen we samen met de Haarlemmers, want samen maken we de stad!’

Doordat Haarlem groeit, maken meer mensen gebruik van diverse infrastructurele netwerkvoorzieningen zoals wegen. Deze infrastructurele netwerkvoorzieningen voldoen daardoor niet meer; ze moeten worden aangepast of nieuw moeten worden aangelegd. Aanpassingen aan infrastructuur zijn kostbaar.

Zonder Nota Bovenwijkse netwerkvoorzieningen (=huidige situatie) kan Haarlem alleen zgn. gebiedseigen kosten aan een ontwikkelaar doorberekenen. Dat wil zeggen dat bij kostenverhaal (meestal anterieure overeenkomst) alleen de gemeentelijke kosten van maatregelen worden meegenomen die een direct verband hebben met het project.

Ontwikkelingen die samenhangen met de groei van Haarlem zijn lang niet altijd toe te rekenen aan een specifiek project. Denk bijvoorbeeld aan maatregelen die nodig zijn aan/bij kruispunten met ringwegen die nodig zijn omdat er meer verkeer overgaat. Om marktpartijen mee te laten betalen aan deze gebiedsoverstijgende netwerkvoorzieningen is een nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen nodig. Met deze nota is het mogelijk om marktpartijen te laten bijdragen aan infrastructurele

ingrepen in de stad, als gevolg van projecten die door marktpartijen worden gerealiseerd, op voorwaarde dat deze ingrepen nodig zijn omdat Haarlem groeit. In de informatienota 2019-891587 is uitgebreid ingegaan op de voor- en nadelen van een nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen.

Met het vaststellen van de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 verplicht Haarlem zich om bij elk project een bijdrage van de ontwikkelaar te vragen. Deze bijdragen worden gestort in een nieuwe reserve (de reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen). In de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen is een lijst netwerkvoorzieningen opgenomen waarvoor de reserve aangesproken mag worden. De nota incl. de lijst met netwerkvoorzieningen wordt jaarlijks ge-update om aan te sluiten bij actuele ontwikkelingen, zoals gewijzigde plannen of nieuw (mobiliteits)beleid.

Over de besteding van de reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen wordt jaarlijks verantwoording afgelegd.

De nota bevat een toerekenings-methode waardoor marktpartijen naar rato bijdragen: wordt gebouwd in een wijk waar weinig bovenwijkse ingrepen gepland zijn? Dan draagt de ontwikkelaar minder bij. Hetzelfde geldt voor de omvang van het project: de bijdrage wordt gebaseerd op het aantal woningen of m² bedrijfsruimte.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 vast te stellen;
2. Een reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen in te stellen.

3. Beoogd resultaat

Met de nota Bovenwijkse netwerkvoorzieningen en de daarin opgenomen lijst bovenwijkse netwerkvoorzieningen dragen marktpartijen financieel bij aan de realisatie van de bovenwijkse netwerkvoorzieningen die in de nota opgesomd zijn.

4. Argumenten

4.1 Met de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 worden de kosten voor bovenwijkse infrastructurele verbeteringen voor een deel verhaald op de marktpartijen.

Om Haarlem een prettige woonstad (bereikbaarheid, leefbaarheid) te laten blijven, is het nodig om de infrastructuur aan te passen op het toegenomen aantal inwoners. In de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) zijn maatregelen opgenomen die nodig zijn om Haarlem mooi en leefbaar te houden. Dit zijn bijvoorbeeld maatregelen om autogebruik te ontmoedigen of fietsgebruik te bevorderen. Als deze maatregelen van belang zijn voor een groot deel van Haarlem zijn ze op de lijst bovenwijkse netwerkvoorzieningen gezet. Met de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 dragen marktpartijen financieel bij aan het realiseren van deze netwerkvoorzieningen.

Op deze wijze wordt er dus extra dekking gerealiseerd.

4.2 Het vragen van een bijdrage van marktpartijen is een wettelijke verplichting

Sinds de invoering van de Grondexploitatiewet (2008 en onderdeel van de Wro) is bovenwijks kostenverhaal verplicht en is het dus gebruikelijk dat marktpartijen bijdragen aan de kosten. Met de vastgestelde nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen is Haarlem verplicht in overeenkomsten met marktpartijen bovenwijks kostenverhaal toe te passen. Zonder nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen is de bijdrage van de marktpartij alleen voor gebiedseigen kosten én het resultaat van onderhandelingen bij de anterieure overeenkomst. Hierdoor verschilt de bijdrage per ontwikkeling. De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen maakt hieraan een einde en geeft transparantie in de besteding.

4.3 De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 voldoet, zolang de Omgevingswet niet in werking is getreden, aan de eisen van de Wro.

De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen is gebaseerd op de huidige Wro. Hoewel de Omgevingswet in 2021 in werking zou moeten treden, zijn er nog teveel onduidelijkheden t.a.v. bovenwijks kostenverhaal om de Haarlemse nota op die toekomstige situatie te baseren. Ook is het, door de val van het kabinet en de onzekerheid in de 1^e kamer over de Omgevingswet, maar de vraag wanneer de Omgevingswet daadwerkelijk in werking treedt.

Als de Omgevingswet in werking treedt, moet de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen herzien worden om onder de Omgevingswet toepasbaar te zijn. Onder de Wro is de nota namelijk alleen privaatrechtelijk toepasbaar; de Omgevingswet maakt het mogelijk de nota ook publiekrechtelijk toe te passen.

Onderdeel van de nota is een lijst van bovenwijkse netwerkvoorzieningen. Deze lijst moet jaarlijks herzien worden omdat bijvoorbeeld kosten kunnen wijzigen, bepaalde netwerkvoorzieningen niet meer nodig zijn, kunnen wijzigen of juist wel nieuwe netwerkvoorzieningen nodig zijn. Om verwarring te voorkomen, is het jaartal aan de titel van de nota toegevoegd.

4.4. Marktpartijen dragen in verhouding bij.

De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen bevat een rekenmethodiek om de bijdrage van de marktpartijen te bepalen. In de berekening zijn een aantal parameters relevant: Het bedrag dat marktpartijen bijdragen wordt berekend op basis van de volgende parameters:

- Haarlem is verdeeld in 21 wijken. Hoe dichter een wijk bij een bepaalde ingreep ligt, hoe meer ontwikkelingen in die wijk bijdragen
- de bijdrage wordt bepaald door de verhouding bestaande voorraad vs nieuwe toevoeging
- de bijdrage houdt rekening met de verkeersaantrekkende werking: woningen trekken per m² minder autoverkeer aan dan economische functies.

Op deze manier is de gevraagde bijdrage altijd in verhouding met zowel de impact die het project heeft op Haarlem als met de draagkracht van het project.

De bijdragen worden gestort in de 'reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen'. Deze reserve is een soort spaarpot: in de loop van de tijd groeit de reserve. De gemeente bepaalt zelf hoe deze reserve wordt ingezet voor de genoemde netwerkvoorzieningen. Het is niet mogelijk om de reserve voor andere doeleinden te gebruiken.

4.5 Haarlem neemt geen verantwoordelijkheden over

Haarlem is niet altijd opdrachtgever voor infrastructurele werken. Bij infrastructuur van een andere beheerder (bv NS, proraail of de provincie) is deze partij opdrachtgever van noodzakelijke verbeteringen. Haarlem neemt deze verantwoordelijkheid niet over. Echter, soms is het noodzakelijk om, bijvoorbeeld op het moment dat de provincie een kruispunt verbetert, in de omgeving aanpassingen te plegen, zoals verbreden van toevoerwegen of fietspaden, die nodig zijn. Om die reden is op de lijst bovenwijkse netwerkvoorzieningen een aantal kruispunten met de Westelijke Randweg opgenomen.

In een enkel geval is ook een extra voorziening geraamd, zoals een fietstunnel ter hoogte van de Orionweg. Als deze voorziening van belang is voor Haarlem, maar niet door de provincie als noodzakelijk wordt gezien, zal de provincie een bijdrage van Haarlem verlangen.

4.6 De nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen past bij de mobiliteitstransitie.

De komende jaren staat Haarlem voor de uitdaging om een steeds gezondere en groenere stad te worden, die wel goed bereikbaar is, zowel voor wonen, werken als winkelen. Om dit te kunnen bereiken is een transitie nodig waarin we voorrang geven aan schone manieren van vervoer, die zo min mogelijk ruimte innemen. Deze mobiliteitstransitie wordt in het Mobiliteitsbeleid verder uitgewerkt. Het Mobiliteitsbeleid bouwt voort op o.a. het uitvoeringsprogramma van de SOR dat ook de basis vormt voor de lijst bovenwijkse voorzieningen. Bij actualisatie van de lijst bovenwijkse voorzieningen zorgt het Mobiliteitsbeleid tot accentverschuivingen, maar dankzij de gemeenschappelijke basis blijft de lijst voor het grootste deel overeind.

Het is mogelijk de lijst bij actualisatie bij te stellen, op voorwaarde dat de som van de investeringen op de lijst hetzelfde blijft. In dat geval blijft namelijk de bijdrage van de ontwikkelaars gelijk. Is de som beduidend minder, dan moet de gemeente (een deel van) reeds afgedragen bedragen aan ontwikkelaars terug betalen.

Voorzieningen die in de lijst bovenwijkse netwerkvoorzieningen zijn opgenomen onder het kopje 'auto infrastructuur' hebben betrekking op alle verkeersstromen op de betreffende weg, dus ook op fiets en voetgangers.

5. Financiën

Aan de uitvoering van de nota zelf zijn geen kosten verbonden, behoudens kosten voor de jaarlijkse herziening van de lijst. Maar, na vaststelling van de nota is het noodzakelijk om een Reserve Netwerkvoorzieningen in te stellen. De financiële bijdragen die door de marktpartijen worden afgedragen aan de gemeente worden in deze reserve gestort.

De reserve mag uitsluitend worden ingezet voor de netwerkvoorzieningen op de bij de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen behorende lijst.

De reserve vormt een (klein) deel van de totale kosten die gemoeid zijn met de benodigde netwerkvoorzieningen. De gemeente moet zelf voldoende middelen reserveren om de kosten, die nodig zijn voor het resterende deel, te dekken. Over het verloop van de reserve wordt jaarlijks verantwoording afgelegd. Met de lijst met netwerkvoorzieningen verplicht de gemeente zich niet tot het aanleggen van die netwerkvoorzieningen. De aanleg hiervan gaat hand in hand met de ontwikkeling van de stad. Dus bij een lager ontwikkeltempo is het tempo van aanleggen van de netwerkvoorzieningen ook lager.

6. Communicatie en implementatie

De nota treedt na vaststelling door de gemeenteraad en publicatie in werking. Dit betekent dat bij alle nieuwe ontwikkelingen er afspraken dienen te worden gemaakt door middel van een anterieure overeenkomst, om de noodzakelijke bijdragen van de marktpartijen te kunnen realiseren. De nota is niet met terugwerkende kracht toepasbaar. Hierover zal worden gecommuniceerd richting de bekende en nieuwe marktpartijen. De binnen de ambtelijke organisatie betrokken medewerkers zullen hier eveneens van op de hoogte worden gebracht en er worden een cursus georganiseerd voor de betrokkenen.

7. Risico's en kanttekeningen

De bijdragen in de reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen mogen uitsluitend besteed worden aan de op de lijst genoemde netwerkvoorzieningen. Ook is het belangrijk om te onderkennen dat de Nota Bovenwijkse Netwerkvoorzieningen een nieuw en belangrijk beleidsdocument wat extra aandacht zal vragen van de organisatie.

De bijdragen van de marktpartijen dragen een klein deel van het totaal benodigde budget om de netwerkvoorzieningen te realiseren bij. Dat betekent dat Haarlem zelf voor de resterende middelen moet zorgen.

8. Uitvoering

Na vaststelling van de Nota door de gemeenteraad en publicatie zal de nota in werking treden. Bij iedere ontwikkeling en bij ieder af te sluiten contract met een private partij zullen er afspraken moeten worden gemaakt over het bovenstaande. De Nota heeft geen invloed op de vigerende grondexploitaties. Dus over bestaande grondexploitaties hoeft niet alsnog te worden afgedragen aan de reserve bovenwijkse netwerkvoorzieningen.

9. Bijlage

Nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021

Naam van de reserve	Reserve Bovenwijkse netwerkvoorzieningen
Programma	4. duurzame stedelijke ontwikkeling
Doel van de reserve	Het (deels) financieren van bovenwijkse netwerkvoorzieningen
Functie	bestedingsfunctie
Budgethouder	Afdelingsmanager afdeling Bedrijven
Voeding	Bijdragen marktpartijen op basis van de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021 en gemeentelijke grondexploitaties worden, voor zover deze nog niet zijn besteed, toegevoegd aan deze reserve
Bestedingsraming	De reserve wordt uitsluitend besteed aan voorzieningen die staan op de lijst behorende bij de nota bovenwijkse netwerkvoorzieningen 2021.
Maximale omvang	n.v.t.
Minimale omvang	n.v.t.
Omvang 01-01-2021	-
Maximale duur/ datum opheffen	n.v.t.
Bijzonderheden	De besteding wordt in de P&C cyclus gemonitord.